

Beretning om Landbrugsforsøg ved den kongelige Veterinær- og Landbohøjskole i Aarene 1864 og 1865,

af

Professor B. S. Jørgensen.

Efter min tidligere Bestemmelse at fremlægge for Landbostanden Resultaterne af Arbeiderne paa Landbohøjskolens Forsøgsmark skal jeg her meddele en Beretning om Aarene 1864 og 1865, hvis Offentliggjørelse af forskellige Grunde er blevet opholdt længere end sædvanligt og længere end jeg haaber, at det i Fremtiden skal blive tilfældet. Jeg skal imidlertid denne Gang indskrænke mig til at omtale de vigtigste Forsøg, saameget mere som jeg haaber i et af de førstudkommende Hefter af Tidskriftet at kunne meddele Beretningen om 1866.

Da Hr. Lieutenant J. la Cour i disse 2 Aar var fra-værende det første Aar paa Grund af Krigen og i det andet paa en Udenlandsreise, indtog Hr. Landbrugskandidat Bokelmann, nu Forvalter paa Gjedsergaard, hans Blads, og udførte med stor Interesse og Udholdenhed de Arbeider, som ved Forsøgene ere overdragne Landbrugsassistenten.

Forsøgsmarken og Landbrugshaven udgjøre omrent 20 Tdr. Land; Størrelsen er den samme som 1863, efterat Jord til Jernbanen og den økonomiske Have var afgiven, og man har efterhaanden ved Inddelingen søgt at raade Bod paa de Ulemper, som Gjennemskæringen af Jernbanen fremkaldte.

En Del af Marken, nemlig 5 Tdr. Land, benyttes til Gjødningsforsøg; det begyndte i Foraaret 1863, og er uaf-

brudt fortsat efter den Plan, som er bestreven i Beretningen fra 1863, der oplystes med et Kort. Det er nu saaledes iaar det femte Aar at Forsøget gjennemføres, og nøiagtige Tagtagelser over Bæxten samt Maalingen og Weininger ere foretagne, saa at her allerede foreligger et interessant Udbytte. Resultatet vil dog komme til at staa klarere, naar Forsøgene endnu nogle Aar ere fortsatte, og det har fra først af været Bestemmelsen, at Gjødningforsøget skulde fortsættes i 8 Aar, eller to Rotationer med Hvede, Roer, Byg, Bonner. Det ligger i Sagens Natur, at paa en saa dyrkede og fra tidligere Tid saa stærk gjennemgjødet Jord som den, der findes paa Forsøgsmarken, maa hengaa flere Aar, inden den ensidige Gjødning viser sin Virkning; i de første Aar vil den i Jordens værende Kraft selv uden Gjødning, alene ved en omhyggelig Behandling af Jordens, kunne vedblive at frembringe gode Afgrøder, og det er i Virkeligheden ogsaa først i de sidste Aar og navnlig i denne Sommer (1867), da den anden Rotation er begyndt, at en ret fremtrædende Forskjel mellem de forskjellige Forsøgsstykker viser sig.

Et andet større Forsøg, som i flere Aar har været forberedet, nemlig Sædskifteforsøget; er sat i Gang i Sommeren 1865. Det bestaaer af 40 Forsøgsstykker, hvort paa 1 Skp. Land = 7000 Kvadratsfod. Dette danner det nødvendige Supplement til Gjødningforsøget, medens nemlig ved dette Jordens dyrkes med de samme Planter, men de forskjellige Jordstykker gjødes forskjelligt, er det omvendte Tilfældet her, idet Jordens erholder den samme Gjødning, og for Ensartethedens Skyld en Blanding af Guano og Venmel, medens hvort enkelt Stykke dyrkes forskjelligt og efter en bestemt Regel, saaledes at dels den samme Plante dyrkes hvort Aar paa samme Sted, dels afvechselende med en anden enten langstraaet eller bredbladet Afgrøde, og dels 3, 4 og flere Planter afvexele saaledes, at forskjellige Sædskifter, indtil 8 Aars, fremkomme. Jordens er af en temmelig ensartet Beskaffenhed og behandles saa ensartet, som de forskjellige Planters Natur tillade det; nøiagtige Wei-

ninger og Maalinger foretages for hvert Stykke samt de Jagtagelser optegnes, som Planternes Væxt kunne fremkalde. Det er derfor at haabe, at ogsaa dette Forsøg med Tiden kan give Resultater, som ikke ville blive uden Betydning for vojt Landbrug.

Ieg skal, som ovenfor er antydet, indførerne mig til her at meddele Resultaterne af de Forsøg, som ere fortsatte fra tidligere Aar, nemlig:

i 1864.

1. Udbytte af rad- og bredsaaet Byg.
2. Udbytte af Runkelroer og Kaaalraber, saaede og plantede i forskjellige Afstande.
3. Korn- og Frøsorter, saaede i forskjellig Dybde (Hvede, Rug, 2radet Byg, Grædte Byg, Havre, Erter, Bikker, Bønner, Raps, Runkelroer, Kaaalraber, Nødkløver, Hvidkløver, Raigræs, Timothe og Boghvede).
4. Forskjellige Kornarters Udviklingstid (Hvede, Rug, 2radet Byg, Grædte Byg, Havre, Erter og Bønner).

i 1865.

1. Spiring og Udvikling af Korn høstet ved forskjellig Modenhedsgrad (2radet Byg og Havre).
2. Korn- og Frøsorter, saaede i forskjellig Dybde (Hvede, Rug, Havre, Erter, Bikker, Bønner, Raps, Runkelroer, Kaaalraber, Nødkløver, Hvidkløver og Raigræs).
3. Forskjellige Kornarters Udviklingstid (Hvede, Rug, 2radet Byg, Grædte Byg, Havre, Erter og Bønner).

Endel andre Forsøg, som dels ere begyndte i disse to Aar, dels fortsatte fra tidligere Aar, men endnu ikke funne fremstilles i bestemte Resultater, ville blive omtalte i senere Beretninger.

1864.

Udbytte af rad- og bredsaaet Byg.

Jorden, som benyttedes til dette Forsøg, bar ifjor Roer, hvortil der var gjødet; den blev pløjet 2 Gange om Efteraaret, gjennem-

harvet med svenskt og dansk Harve d. 23de April og besaaet d. 25de April. Stykket blev delt i 2 Stykker, hvoraf det ene var 6952 □ Alen og det andet 9157 □ Alen. I det første Stykke blev Bygget radsaaet, i det andet bredsaaet. Bygget blev meiet d. 23de August, lagdes paa Skaar, bandtes d. 29de Aug. og hjemførtes d. 5te September.

Bygget led meget af fuglene, især det bredsaaede Stykke, og paa dette især langs med Veien, hvor fuglene stadig op-holde sig i Hækken, der omgiver Haven.

Udbyttet af det radsaaede Stykke paa 6952 □ Alen var: 4560½蒲., nemlig: 2556蒲. Halm, 280蒲. Avner og 1724½蒲. Korn.

Kornets Maal var 9 Tdr. 2½ Skp. 1 Td. godt Korn veiede 188蒲.

Udbyttet af det bredsaaede Stykke paa 9157 □ Alen var 6076蒲., nemlig 3478蒲. Halm, 380蒲. Avner og 2218蒲. Korn.

Kornets Maal var 11 Tdr. 6½ Skp. 1 Td. godt Korn veiede 189蒲.

Beregnet efter en Td. Land har Udsaldet af Forsøget været følgende:

Radsaaet Byg.	Bredsaaet Byg.
Halm 5147蒲.	Halm 5317蒲.
Avner 564 -	Avner 581 -
Korn 3473 -	Korn 3391 -
Hele Afgrødens Vægt 9184蒲.	Hele Afgrødens Vægt 9289蒲.
Kornets Maal ud- gjorde 18,69 Tdr.	Kornets Maal ud- gjorde 18,06 Tdr.

Udbytte af Runkelroer, saaede i forskellige Afstande.

Det Stykke Jord, som blev benyttet til dette Forsøg, bar ifjor Byg; det blev gjødet og pløjet 2 Gange om Efteraaret, blev igjen pløjet om Foraaret, og derpaa inddelt i 3 ligestore Stykker, hver paa 4410 □ Alen. Roefrøet saaedes paa flad

Jord med forskjellig Afstand imellem Rækkerne, men med samme Afstand imellem Planterne i disse. Afstanden mellem Rækkerne var saaledes i det ene Stykke 20", i det andet 24" og i det tredie 27", medens Afstanden mellem Planterne i alle 3 Stykker var 12 Tommer.

Roejrøet (Barres) blev udsaaet d. 12te og 13de Mai; Jorden blev i Sommerens Løb jævnlig gjennemarbeidet med Radrenseren, og Roerne optoges i Slutningen af Oktober Maaned.

Endel af Frøet spirede ikke, og der maatte foretages en større Efterplantning, som omtrent stede ligelig paa alle 3 Stykker, saa at det ei kan antages at have virket forstyrrende paa Forsøget. Roerne stode særdeles godt i Juni og Juli Maaneder, hvorimod Væxten blev sat meget tilbage ved de fugtige August og September Maaneder, hvori Grunden til det ringe Udbytte vel nærmest maa føges.

Afdeling.	Afstan- den mel- lemRæk- kerne.	Afstan- den mell. Plan- terne.	Røddernes Vægt paa 4410 Kvadratalen.	Røddernes Maal paa 4410 Kvadratalen.	Røddernes Vægt paa 1 Eb. Land.	Røddernes Maal paa 1 Eb. Land.
a	20"	12,"	9700 Pb.	48 Eb. 4 Stk.	30,794 Pb.	154 Eb.
b	24"	12"	8850 -	44 - " -	27,936 -	140 -
c	27"	12"	12,500 -	62 - 4 -	39,682 -	198 -

Udbytte af Kaalraber, plantede i forskjellige Afstande.

Til dette Forsøg benyttedes et Stykke, der ligesom Roe-stykket ifjor bar Vhg; det blev gjødet og pløjet 2 Gange om Efteraaret; i Foraaret blev det overgjødet med kunstig Gjøding, og efter pløjet. Kaalraberne udplantedes d. 5te og 6te Juli; Jorden blev om Sommeren jævnlig gjennemarbeidet med Radrenseren, og Kaalraberne optoges i Begyndelsen af November Maaned.

Afdeling.	Afstan- den mel- lemRæk- kerne.	Afstan- den mell. Plan- terne.	Røddernes Vægt paa 3250 Kvadratalen.	Røddernes Maal paa 3250 Kvadratalen.	Beregnet efter 1 Eb. Land var:	Røddernes Vægt.	Røddernes Maal.
a	20"	12"	12,850 Pb.	64 Eb. 2 Stk.	55,354 Pb.	277 Eb.	
b	24"	12"	12,670 -	63 - 3 -	54,578 -	273 -	
c	27"	12"	9950 -	49 - 6 -	42,862 -	214 -	

Ærter (tidlige grønne Mark=), saaede til forskjellig Tid.

Gedets Nr.	Saaet Dato.	Spiret Dato.	Begyndt at blomstre Dato.	Høstet Dato.	Det høste Bægt.	Kornets Bægt.	Kornets Maal.	Straaets og Ab- nernes Vægt.
1	29. Marts.	21. April.	14. Juni.	20. Aug.	10,00	3,50	2 $\frac{5}{8}$	6,50
2	12. April.	26. -	17. -	20. -	11,00	3,50	2 $\frac{3}{4}$	7,50
3	19. -	29. -	20. -	26. -	8,20	2,45	2	5,75
4	26. -	10. Mai.	23. -	26. -	8,00	2,50	2	5,50
5	3. Mai.	14. -	1. Juli.	8. Septb.	6,20	2,50	2	3,70
6	10. -	21. -	6. -	13. -	6,00	2,30	1 $\frac{3}{4}$	3,70
7	17. -	28. -	10. -	18. -	5,70	1,40	1 $\frac{1}{2}$	4,30
8	24. -	5. Juni.	18. -	19. -	5,60	1,60	1 $\frac{1}{2}$	4,00
9	31. -	8. -	24. -	22. -	5,20	1,30	1 $\frac{3}{4}$	3,90
10	7. Juni.	14. -	30. -	8. Øktob.	3,60	0,50	$\frac{1}{4}$	3,10

Bønner (brune smaa Mark=), saaede til forskjellig Tid.

Gedets Nr.	Saaet Dato.	Spiret Dato.	Begyndt at blomstre Dato.	Høstet Dato.	Det høste Bægt.	Kornets Bægt.	Kornets Maal.
1	29. Marts.	23. April.	14. Juni.	25. Septb.	10,80	3,80	3 $\frac{1}{2}$ Pot.
2	12. April.	6. Mai.	18. -	25. -	15,30	-	5
3	19. -	10. -	20. -	25. -	12,60	-	4
4	26. -	14. -	22. -	26. -	14,90	-	5
5	3. Mai.	18. -	28. -	26. -	15,20	-	5
6	10. -	25. -	1. Juli.	27. -	16,80	-	6
7	17. -	30. -	4. -	28. -	16,00	-	5 $\frac{1}{2}$
8	24. -	7. Juni.	8. -	30. -	12,00	-	2 $\frac{1}{2}$
9	31. -	12. -	16. -	8. Øktob.	15,00	-	1 $\frac{1}{4}$
10	7. Juni.	16. -	22. -	12. -	4,00	-	$\frac{1}{4}$

Ærter (tidlige grønne Mark-), saaede til forskjellig Tid.

Vedtes Nr.	Saaet Dato.	Spiret Dato.	Begyndt at blomstre Dato.	Høstet Dato.	Det Hele's Vægt.	Kornets Vægt.	Kornets Maal.
1	11. April.	24. April.	16. Juni.	29. Juli.	3,40蒲	1,40蒲	1 Pet.
2	18. -	3. Mai.	20. -	2. August.	2,90 -	1,60 -	1 -
3	25. -	10. -	25. -	6. -	3,45 -	0,85 -	1½ -
4	2. Mai.	18. -	1. Juli.	9. -	2,60 -	1,00 -	1½ -
5	9. -	28. -	8. -	14. -	2,30 -	1,50 -	1½ -
6	16. -	8. Juni.	15. -	18. -	3,25 -	1,55 -	1 -
7	23. -	17. -	19. -	23. -	2,70 -	1,20 -	¾ -
8	30. -	19. -	24. -	27. -	3,10 -	1,45 -	1 -
9	6. Juni.	22. -	28. -	1. Septb.	3,45 -	1,50 -	1 -
10	13. -	1. Juli.	3. August.	11. -	1,80 -	0,80 -	1½ -

Bønner (brune små Mark-), saaede til forskjellig Tid.

Vedtes Nr.	Saaet Dato.	Spiret Dato.	Begyndt at blomstre Dato.	Høstet Dato.	Det Hele's Vægt.	Kornets Vægt.	Kornets Maal.
1	11. April.	28. April.	8. Juni.	24. August.	3,40蒲	1,90蒲	1½ Pet.
2	18. -	6. Mai.	13. -	28. -	6,90 -	3,20 -	2 -
3	25. -	17. -	19. -	3. Septb.	5,90 -	2,70 -	1½ -
4	2. Mai.	22. -	25. -	6. -	4,45 -	1,75 -	1½ -
5	9. -	28. -	30. -	13. -	4,85 -	2,00 -	1½ -
6	16. -	6. Juni.	5. Juli.	15. -	4,25 -	1,80 -	1 -
7	23. -	12. -	11. -	22. -	3,60 -	1,40 -	1 -
8	30. -	18. -	17. -	28. -	3,90 -	1,40 -	1 -
9	6. Juni.	21. -	21. -	4. Oktob.	3,45 -	1,00 -	1½ -
10	13. -	7. Juli.	5. August.	11. -	3,00 -	0,05 -	½ -